

Kaderbrief 2023-2026

Inleiding

Voor u ligt de kaderbrief 2023-2026. Met de kaderbrief kijken we jaarlijks vooruit en schetsen wij ontwikkelingen die naar verwachting invloed hebben op de meerjarenbegroting. De brief bestaat uit een algemeen deel met daarin relevante landelijke ontwikkelingen en overkoepelende thema's, een specifiek deel met inhoudelijke ontwikkelingen per programma en een financieel deel met bijbehorend financieel kader.

De inhoud van deze brief kan niet los worden gezien van het dynamische speelveld waarin onze organisatie zich nog steeds bevindt. Door de coronacrisis blijft er sprake van een extra dimensie van onvoorspelbaarheid en onzekerheid waardoor er een beroep wordt gedaan op het aanpassings- en uithoudingsvermogen van onze organisatie. Ruim anderhalf jaar anticiperen we inmiddels op de golven van de pandemie, voeren we extra taken uit binnen de crisisorganisatie en proberen we zo goed mogelijk onze reguliere taken uit te voeren. Hoewel de verwachting is dat het zwaartepunt van de crisis achter ons ligt, blijft de toekomst ongewis.

De coronacrisis is echter niet de enige ontwikkeling die ervoor zorgt dat de toekomst zich lastig laat voorspellen. Landelijke ontwikkelingen zoals de Wnra, de Omgevingswet, de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's en de discussie rondom taakdifferentiatie bij de brandweer kennen nog veel onduidelijkheid, hetgeen de toekomst troebel maakt. De onzekerheid over de impact van deze ontwikkelingen op Veiligheidsregio Fryslân is door de hele kaderbrief terug te vinden.

Tegelijkertijd willen we als organisatie vooruit blijven kijken. Daarom hebben wij een aantal ambities benoemd, die gericht zijn op het blijvend verbeteren van onze dienstverlening, het realiseren van verduurzaming en het binden en boeien van goed personeel. Hiermee zorgen wij ervoor dat wij blijven opereren als een betrokken organisatie en dat we op een maatschappelijk verantwoorde manier invulling blijven geven aan onze kerntaak: zorgen voor een veilig en gezond Fryslân.

Hartelijke groet,

Het dagelijks bestuur

Overkoepelende landelijke ontwikkelingen

Omgevingswet

De komst van de Omgevingswet bevordert de integrale afweging als het gaat om besluiten in de fysieke leefomgeving. Alle aspecten die van invloed zijn, moeten meegenomen worden; en dus zeker ook veiligheid en gezondheid.

De Omgevingswet gaat nog steeds met veel onzekerheden gepaard. Zo ook wanneer het gaat over hoe groot de vraag vanuit gemeenten daadwerkelijk gaat worden. Landelijke onderzoeken ondersteunen dat de komst van de Omgevingswet meer tijd en geld gaat kosten. De minister van Binnenlandse Zaken heeft dit onderkend, inclusief de bijzondere positie voor veiligheidsregio's hierin. De onzekerheid zal op korte termijn niet opgelost zijn. Wat dit specifiek betekent voor de organisatieonderdelen, is bij de individuele programma's uitgewerkt.

Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)

De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) is voor de veiligheidsregio's nog niet in werking getreden. De veiligheidsregio's hebben tot een nader koninklijk besluit uitstel gekregen. Het is onzeker wanneer dit besluit wordt genomen. Tot dan blijft Veiligheidsregio Fryslân nog vallen onder de Car-uwo. Het beheer hiervan is tot het eind van 2021 belegd bij de VNG, waarna de aansluitingsovereenkomsten eindigen. Dit betekent dat het beheer eindigt per 1 januari 2022.

Om ook na 1 januari tot arbeidsvoorwaarden te kunnen komen, hebben veiligheidsregio's landelijk afgesproken een werkgeversvereniging op te richten. Zodra er duidelijkheid komt over de inwerkingtreding van de Wnra kijkt de werkgeversvereniging naar de consequenties hiervan voor de rechtspositie van personeel van veiligheidsregio's.

Evaluatie wet veiligheidsregio's

Tien jaar na de invoering van de Wet veiligheidsregio's heeft de evaluatiecommissie Wet veiligheidsregio's (Wvr) onderzocht hoe de wet- en regelgeving uitpakt. In opdracht van de minister van Justitie en Veiligheid is onderzocht of de wet aansluit bij de huidige situatie. Ook is onderzocht of de wet voldoende is voorbereid op toekomstige dreigingen, maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in de crisisbeheersing in het algemeen.

De evaluatiecommissie constateert enerzijds dat de Wvr in de afgelopen tien jaar heeft bijgedragen aan professionalisering van brandweezorg en crisisbeheersing. Maar de commissie constateert daarnaast ook een aantal tekortkomingen. De commissie concludeert in haar rapport dat vernieuwing van de Wet veiligheidsregio's noodzakelijk is. De veiligheidsregio's functioneren goed als het gaat om regionale branden, incidenten en crises. Maar omdat crises ingewikkelder worden en regionale grenzen overschrijden, is meer samenwerking nodig; tussen veiligheidsregio's, met crisispartners en met het Rijk. Het kabinet onderschrijft de hoofdlijn van het rapport van de commissie en zal het evaluatierapport gebruiken voor de totstandkoming van een integraal wettelijk kader dat betrekking heeft op de crisisbeheersing en de brandweezorg. Echter, dit onderwerp is door het demissionair kabinet controversieel verklaard. Behandeling laat dus op zich wachten tot het nieuwe kabinet. Ondertussen is de branche wel aan de slag met de aanbevelingen van de commissie. Het is op dit moment nog onduidelijk welke impact dit voor 2023 gaat hebben.

Overige landelijke ontwikkelingen

In veel landelijke overleggen zoals het Veiligheidsberaad, de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio (RCDV) en Raad van Directeuren Publieke Gezondheid (DPG-raad) vindt overleg plaats over een breed scala aan strategische onderwerpen. Het is niet ondenkbaar dat onze taken op zowel het gebied van veiligheid als gezondheid in de toekomst zullen wijzigen. Dit heeft uiteraard gevolgen voor zowel beleid als financiën.

Overkoepelende thema's

Digitale dienstverlening

De afgelopen jaren is er stevige voortgang geboekt op het thema informatiemanagement. Veiligheidsregio Fryslân is gericht op het verhogen en verbeteren van de digitale dienstverlening. Er is daarvoor een aantal programma's ontplooid dat een meerjarig karakter heeft. Denk hierbij aan het beter inrichten van de i-functie in de organisatie, het (her)formuleren en vaststellen van informatiebeleid en de sturing op projecten. Met ingang van 2022 werkt Veiligheidsregio Fryslân met een projectenportfolio als sturingsinstrument voor uit te voeren projecten. Jaarlijks wordt het portfolio ten minste twee keer beoordeeld en geactualiseerd op relevantie en voortgang. We dienen te voldoen aan wettelijke verplichtingen, zoals de AVG, de BIO en NEN7510. Ook bestuurlijke afspraken zijn een belangrijk onderdeel van het toetsingskader.

De verwachting is dat 2023 een jaar is waarin de resultaten uit 2022 afgerond en geborgd worden. Dat geldt zeker voor de uitvoering van het versnellingsplan informatieveiligheid, dat de veiligheidsregio's landelijk met elkaar hebben afgesproken. Het geldt ook voor de belangrijkste thema's uit het projectenportfolio namelijk:

- het verbeteren van data en datamanagement gericht op stuurinformatie intern en extern;
- het verbeteren van de gegevensuitwisseling met burgers en ketenpartners;
- het verbeteren van procesmatig werken en het digitaliseren van processen;
- het vergroten van digi-vaardigheden en digitaal leiderschap.

Inhoudelijk geven we in 2023 uitvoering aan de projecten die voor dat jaar in het projectenportfolio zijn opgenomen en gaan we verder met de eerdergenoemde thema's. Budgettair verwachten we dit te doen binnen de financiële ruimte die aan de ontwikkeling van de digitale dienstverlening is toegekend. In 2022 worden nieuwe meerjarenbeleidsplannen opgesteld die mogelijk kunnen leiden tot nieuwe beleidsdoelen op het gebied van digitalisering.

Uitstekend werkgeverschap

Voor Veiligheidsregio Fryslân is het zijn van een goede werkgever enorm belangrijk. Juist omdat onze medewerkers onze drijvende kracht zijn, is het belangrijk een organisatie te zijn waar mensen graag werken. Op basis van medewerkerstevredenheidsonderzoeken brengen we in kaart waar onze aandacht het meest nodig is.

Voor een aantal functies binnen de GGD zien en verwachten we in de toekomst meer krapte (bijvoorbeeld artsen). Het afgelopen jaar zijn we gestart met het project arbeidsmarktcommunicatie om ons als werkgever GGD hierin goed te profileren en samen met de medewerkers het merk GGD uit te dragen.

Voor de afdeling Crisisbeheersing is het van belang dat we voor onze medewerkers en crisisfunctionarissen een aantrekkelijke werkgever zijn en blijven. Hierdoor creëren we een toekomstbestendig personeelsbestand waarmee we de veranderende rol van crisisbeheersing in de maatschappij aan kunnen.

Voor Brandweer Fryslân is het zijn van een goede werkgever ook enorm belangrijk. We doen er dan ook alles aan voor zowel onze medewerkers als onze brandweervrijwilligers een werkgever te zijn waar mensen graag werken en zich voor langere tijd aan willen binden. Dit thema heeft daarmee constant onze aandacht. Zo is er budget voor bindingsactiviteiten, hebben we extra aandacht voor het werven van vrijwilligers, staan we uitgebreid stil bij onderscheidingen en investeren we in leiderschaps- en samenwerkingstrajecten.

Duurzaamheid

De klimatologische ontwikkelingen, en hun impact op de samenleving, vragen in toenemende mate aandacht voor het vergroten van duurzaamheid. Dit geldt ook voor het opereren van Brandweer Fryslân, GGD Fryslân en de afdeling Crisisbeheersing. Van belang daarbij is een verantwoorde balans te vinden tussen gezondheidsdoelen, veiligheidsdoelen en duurzaamheidsdoelen. De komende jaren komt het thema duurzaamheid expliciet op de agenda van Veiligheidsregio Fryslân.

Binnen de financiële kaders gaan we aan de slag met circulaire inkoop, nul op de meter bij nieuwbouw en doen we onderzoek naar hergebruik van materialen en verwerken van medicijnresten. In de aanbestedingen wordt rekening gehouden met duurzaamheid. Onze gezondheids- en veiligheidstaken vragen van ons dat we mobiel zijn om snel bij de Friese burger te kunnen zijn. Wij zijn daarom veel onderweg binnen Fryslân in dienstauto's en met brandweermaterieel. Verduurzamen van onze mobiliteit vinden wij van belang, dit kan echter wel financiële consequenties hebben. Daarnaast stijgen de kosten voor energie, bouw en materialen aanzienlijk: onze huidige huisvestingsbudgetten zijn daardoor mogelijk niet meer toereikend.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen – Gezondheid

Invoering Omgevingswet / duurzaam gezond leven

In het huidige GGD-beleidsplan is de ambitie geformuleerd dat gezondheid een prominente plek krijgt in het omgevingsbeleid van Friese overheden, een beleidsterrein waar zij met de komst van de Omgevingswet meer ruimte en verantwoordelijkheid in krijgen. Veel Friese gemeenten benoemen gezondheid als belangrijk thema voor hun Omgevingsvisie. We zien dat toegenomen aandacht voor en waardering van gezonde leefomgeving leidt tot een toename in vragen van en activiteiten in Friese gemeenten aan/met ons als GGD.

De bestuurscommissie gaf in december 2019 de opdracht om met incidentele middelen een vervolg te geven aan deze activiteiten; onze beleidsadviesrol op het terrein van gezonde leefomgeving in 2020 en 2021 te versterken en inzicht te krijgen in wat dit na 2021 vraagt van de GGD, al dan niet structureel.

Uitstel van de inwerkingtreding van de wet en onduidelijkheid over het mogelijk beschikbaar komen van landelijke middelen voor dit thema, maken dat deze vraag op dit moment slechts ten dele beantwoord kan worden. De bestuurscommissie Gezondheid heeft in haar vergadering van 25 november 2021 besloten om voor de jaren 2022, 2023 en 2024 incidentele middelen beschikbaar te stellen, zodat we een beter beeld kunnen vormen van wat er structureel nodig is. Wanneer we dit beeld hebben, volgt een voorstel voor structurele borging voor de bestuurscommissie Gezondheid.

Invoering Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) / Zorg & Veiligheid

De Wet aanpak multi-problematiek sociaal domein (Wams) moet de (domein overstijgende) gegevensuitwisseling voor inwoners met multi-problematiek gaan vergemakkelijken. Een uitgangspunt in deze wetgeving is dat gemeenten een meldpunt inrichten en dat bestaande meldfuncties zo veel mogelijk verbonden gaan worden. De Wams treedt naar alle waarschijnlijkheid eind 2022 in werking. Ons meldpunt zorgwekkend gedrag kan hiervoor worden ingezet. De bestuurscommissie Gezondheid heeft op 6 oktober 2021 ingestemd met het voor drie jaren verlengen van de dienstverleningsovereenkomst collectieve taken Wvvgz, waarin het meldpunt is meegenomen. In deze periode van 3 jaren wordt verkend of en zo ja, hoe we deze zaken kunnen opnemen in de Gemeenschappelijke Regeling.

Prenataal huisbezoek

Als gevolg van de aanpassing van de Wet Publieke Gezondheid, waar bij – 9 maanden is toegevoegd aan de jeugdgezondheidszorg, gemeentefonds worden middelen toegevoegd aan het gemeentefonds om een extra contactmoment te kunnen inregelen, het zogenaamde prenatale huisbezoek. De Bestuurscommissie Gezondheid heeft in de vergadering van 25 november 2021 besloten hoe GGD Fryslân hier invulling aan geeft en de benodigde middelen toegekend.

Rijksvaccinatieprogramma (RVP)

Aan het gemeentefonds worden middelen toegevoegd voor de uitvoering van Meningokokken W-vaccinaties en HPV-vaccinaties voor jongens. Conform bestuurlijke afspraken worden deze middelen opgenomen in de begroting van de GGD en worden de vaccinaties toegevoegd aan de uitvoering van het RVP.

Intensivering gastoudertoezicht

Het kabinet heeft besloten om met ingang van 1 januari 2022 het toezicht en handhaving in de gastouderopvang te intensiveren. Hiervoor wordt structureel 6.4 miljoen euro extra beschikbaar gesteld door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Gemeenten krijgen een jaar de tijd om dit te kunnen regelen. In 2022 zullen wij het bestuur voorstellen hoe wij dit als GGD Fryslân willen invullen.

Noord-Nederlandse samenwerking

We onderzoeken de mogelijkheden om deskundigheid te borgen op regionaal en/of landelijk niveau. Hierbij valt te denken aan werkzaamheden rond infectieziektebestrijding, TBC en medische milieukunde. Door de coronapandemie is expliciet naar voren gekomen dat we dit in Nederland niet stevig genoeg hebben georganiseerd. We verwachten daarom hiervoor nieuwe landelijke normstellingen en houden daarbij rekening met een mogelijke kostenverhoging.

Invulling IZB na corona / organisatieontwikkeling

Zoals hierboven beschreven, heeft de coronapandemie aangetoond dat infectieziektebestrijding in Nederland niet stevig genoeg is georganiseerd. Op rijksniveau wordt momenteel nagedacht over hoe we dit landelijk beter kunnen inrichten. Binnen onze eigen GGD-organisatie is dit ook onderdeel van de organisatieontwikkeling. We betrekken hierbij de landelijke inzichten van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en GGD GHOR Nederland. Onze inschatting is dat dit in 2022 zal uitmonden in een concreet voorstel voor het bestuur.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen – Brandweer

Omgevingswet

In het bestuursvoorstel van 16 juni 2021 heeft Brandweer Fryslân aangegeven dat de komst van de Omgevingswet naar alle waarschijnlijkheid meer tijd en geld gaat kosten ten opzichte van het huidige kostenpeil. Dit wordt ondersteund door landelijke onderzoeken en onderkend door de minister. Naar aanleiding hiervan heeft Brandweer Nederland een plek aan tafel gekregen bij de komende evaluaties van de Omgevingswet en het stelsel daaromheen, in de jaren 2022, 2023 en vervolgens weer in 2027.

In Friesland is het als volgt opgepakt en in het proces weggezet: in het voorstel van 16 juni jl. is met gemeenten afgesproken dat de kosten 'worden bevroren'. Dit betekent dat wordt uitgegaan van het huidige prijspeil en dat hier de eerste twee jaar na invoering van de wet alleen een prijsindexatie tegenover wordt gezet. Op die manier krijgen gemeenten wat ze nu ook hebben: een bedrag aan kosten voor brandweertaken waarvan bekend is dat deze in het opvolgende jaar slechts een paar procent zal wijzigen.

Gedurende die twee jaar wordt door Brandweer Fryslân gemonitord welke uren daadwerkelijk besteed worden op welke producten en voor welke gemeente. Dit wordt na afloop gedeeld met gemeenten en leidt tot een evaluatie/herberekening van kosten. Concreet betekent het dat de Omgevingswet voor de betreffende brandweertaken (DVO's en afspraken document) in 2023 en 2024 zonder financiële impact ingevoerd worden.

Impact corona

De coronacrisis heeft binnen Brandweer Fryslân vooral impact gehad op opleidings- en oefenactiviteiten. Er is sprake van vertraging in de opleidingsjaarplannen. Enerzijds komt dit door een verminderde instroom van nieuwe vrijwilligers, waarbij ook een lagere uitstroom van vrijwilligers een rol speelde (ploegleden committeerden zich omwille van de crisis langer aan de ploeg, maar zullen nu alsnog uitstromen). Anderzijds komt het doordat opleidingen niet of beperkt konden worden georganiseerd. In de komende jaren zal deze uit- en instroom weer terugkeren op het verwachte niveau. Verwacht wordt dat de effecten, zowel financieel als planmatig, in het eerste kwartaal van 2022 in beeld zijn gebracht.

Bouwagenda

Eerder waren grootschalige nieuwbouw- en verbouwplannen uitgesteld in afwachting van besluiten over taakdifferentiatie. Vanwege de verminderde staat van een aantal brandweerposten is inmiddels het weer opstarten van de bouwagenda onvermijdelijk. Voor de komende vijf jaar worden de plannen bij meerdere posten uitgevoerd. De financiële lasten zijn, op basis van het prijspeil medio 2021, gedekt in de meerjareninvesteringsplanning gedekt tot 2040.

Natuurbrandbeheersing

Duidelijk is inmiddels dat op het gebied van natuurbrandbestrijding een forse upgrade van materieel noodzakelijk is. Bestaand materieel is verouderd of onvoldoende aanwezig om te kunnen voldoen aan de wet en afspraken die zijn gemaakt in 3Noord-verband en met de Meldkamer Noord-Nederland. De basis hiervoor is het risicoprofiel¹ zoals dat geldt voor de posten die zijn aangewezen voor natuurbrandbestrijding. Bovendien heeft Brandweer Fryslân verplichtingen ten aanzien van grootschalig specialistisch brandweeroptreden natuurbrand. Op dit moment wordt in beeld gebracht wat de (financiële) consequenties zijn en hoe dit verwerkt kan worden in de meerjareninvesteringsplanning.

De uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing krijgt de komende jaren verder vervolg. Eerder is er door Brandweer Fryslân met ketenpartners projectmatig gewerkt aan de gehele

¹ Risicoprofielen per post zijn gebaseerd op uitwerkingen uit de Risico Index Natuurbrandbeheersing (RIN)

keten van natuurbrandbeheersing. Het structureel beheren en borgen in organisaties is de volgende fase. De periode 2022-2024 wordt gewerkt aan verdere borging op het gebied van:

- Risicoherkenning, preventie (Risico Index Natuurbranden en schouw), planvorming en advisering vanuit specialisatie natuurbrand (continu proces, sinds 2013);
- Incidentbestrijding met efficiënte slagkracht (materieel en vakbekwaamheid);
- Informatiemanagement, deelname aan landelijke en regionale werkverbanden, Natura 2000 beheerplannen.

Datahuishouding op orde

Brandweer Fryslân heeft een duidelijke behoefte meer gebruik te maken van data voor het monitoren van het functioneren van de organisatie. Zo bleek uit de evaluatie dekkingsplan dat data onvoldoende beschikbaar waren en lang niet altijd even betrouwbaar. Conclusies konden hierdoor op meerdere vlakken niet worden getrokken. Mede gelet op de door het bestuur uitgesproken behoefte aan beter inzicht in opkomsttijden, is de noodzaak voor het op orde krijgen van de datahuishouding dus hoog. Aankomend jaar wordt verder gewerkt aan de eerste stap: het traject om de databehoeftte in beeld te krijgen. Dit brengt met zich mee dat er, na deze stap, structurele nieuwe kennis in huis nodig is om de beschikbare data te analyseren en gericht in te zetten. Wanneer we bij deze fase zijn aanbeland, onderzoeken we in welke mate dit binnen de bestaande formatie in te richten is.

Risico's energietransitie

Om te komen tot CO₂-neutrale energievoorzieningen is een transitie naar het gebruik van duurzame energiebronnen en -dragers nodig. Denk hierbij aan bijvoorbeeld waterstof, zonne-energie, batterijen of LNG. De energietransitie brengt nieuwe veiligheidsrisico's voor de fysieke leefomgeving met zich mee. Deze zijn grotendeels nog onbekend. Een voorbeeld: waar we nu weten hoe om te gaan met een (in pandige) gaslekkage, zal dit in de toekomst een ander handelingsperspectief geven zodra een voorziening op waterstof draait. Bovendien zijn de van oudsher gebruikte fossiele brandstoffen de basis van huidige wet- en regelgeving, dat door Brandweer Fryslân gehanteerd wordt bij de advisering op (omgevings)vergunningen. Wij zijn scherp op nieuwe ontwikkelingen en bereiden ons voor op nieuwe risico's. Het is moeilijk in te schatten in hoeverre de energietransitie extra inspanning op hoger tempo van ons vraagt. Voor 2023 is de verwachting dat we hier incidenteel geld voor nodig hebben. Bij het jaarverslag 2021 kijken we of we hier een deel van het verwachte positieve saldo voor kunnen reserveren, zodat dit geen stijging van de gemeentelijke bijdrage met zich meebrengt.

Taakdifferentiatie

Het huidige systeem van een aparte rechtspositie voor brandweervrijwilligers is in strijd met Europese wet- en regelgeving. Om fundamenteel onderscheid tussen vrijwilligers en beroepskrachten te maken heeft de Denktank Taakdifferentiatie een denkrichting uitgewerkt. In juni jl. heeft het Veiligheidsberaad de denktank decharge verleend en een nieuwe stuurgroep 'toekomstbestendig brandweerstelsel' ingericht. Deze stuurgroep gaat aan de slag met een tweeledige opdracht. In eerste plaats onderzoeken zij wat wenselijke thema's voor een toekomstbestendig brandweerstelsel zijn. Daarnaast komen zij tot een implementatieplan voor de eerste bouwsteen. Deze bestaat uit het afschaffen van kazernering en consignatie voor vrijwilligers. Ofwel, onderscheid in het verplicht en niet verplicht worden taken uit te voeren en beschikbaar te zijn. Voor Veiligheidsregio Fryslân heeft dit impact op een aantal piketfuncties die momenteel deels met vrijwilligers worden ingevuld.

Nu primair een keuze is gemaakt voor de implementatie van bouwsteen 1 zullen de initieel verwachte extra kosten lager uitvallen. Daarentegen is het zeker dat voor de implementatie van deze bouwsteen structureel extra kosten moeten worden gemaakt. Het is nog onduidelijk wie deze kosten gaat dragen. Het bestuur wordt op de hoogte gehouden van deze ontwikkelingen.

Toekomstverkenning Brandweer Nederland

Het is belangrijk tijdig zicht te krijgen op maatschappelijke, sociale en technologische ontwikkelingen en de betekenis daarvan voor toekomstgericht beleid. De RCDV heeft het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) opdracht gegeven tot het uitvoeren van een toekomstverkenning brandweer met een scope van

tien jaar (2020-2030). Het uiteindelijke resultaat is een rapport met opgehaalde kennis en inzichten die de RCDV input leveren voor een strategische agenda en een uitvoeringsplan voor de komende jaren. De verwachte oplevering van het eindrapport is eind 2021. Het is op dit moment nog onduidelijk welke impact dit voor 2023 voor Brandweer Fryslân gaat hebben.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen – Crisisbeheersing

Informatiepositie

Recente (grensoverschrijdende) crises, zoals de KPN-storing in juni 2019 die tot uitval van het noodnummer 112 leidde, de Boerenprotesten in december 2019 en de coronacrisis 2020-2021 laten zien dat informatiemanagement en coördinatie tussen de veiligheidsregio's onderling en met het Rijk in de crisisaanpak beter kan. Een verkenning naar oplossingen heeft geleid tot de gezamenlijke ambitie van veiligheidsregio's en het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) om een Knooppunt Coördinatie Regio's – Rijk (KCR2) te ontwikkelen: een schaalbaar samenwerkingsplatform dat op basis van een professionele kennis- en netwerkstructuur het crisismanagement in ons land ondersteunt. Het Veiligheidsberaad heeft de RCVD opdracht gegeven samen met het ministerie van JenV een inrichtingsplan en instellingsbesluit voor KCR2 op te stellen. De 25 veiligheidsregio's is gevraagd een impuls te geven aan initiatieven voor informatiemanagement in de eigen regio, zoals het Informatieknooppunt van Veiligheidsregio Fryslân, als belangrijke trede in de meertrapsraket naar de realisatie van KCR2.

Aankomend jaar wordt verder gewerkt aan het realiseren van een structureel informatieknooppunt binnen de afdeling Crisisbeheersing: het in beeld krijgen van de benodigde producten, mensen en middelen. Het is daarom nog onbekend welke financiële effecten dit in 2023 zal hebben. Uitgangspunt is gebruik te maken van de reeds beschikbare middelen.

Datamanagement op orde

De afdeling Crisisbeheersing heeft behoefte meer gebruik te maken van beschikbare data voor het monitoren en signaleren van risico's en het functioneren van de crisisorganisatie. KPI's om doelstellingen te bewaken, bijvoorbeeld de beschikbare capaciteit. Nieuwe crisistypen vragen om continu informatiemanagement in de koude, lauwe en warme fase. Daarvoor moeten data beschikbaar en betrouwbaar zijn. In 2022 wordt gestart met het in beeld brengen van de databehoeft. Het is daarom nog onbekend welke financiële effecten dit in 2023 zal hebben. Uitgangspunt is gebruik te maken van de reeds beschikbare middelen.

Toekomstbestendige Crisisbeheersing

De RCDV ontwikkelt een strategische agenda voor de periode 2023 - 2026 op de maatschappelijke opgave(n) en toekomstbestendige crisisbeheersing (en brandweezorg) voor de Nederlandse samenleving. De strategische agenda moet o.a. leiden tot een beter zicht op vragen als:

- Welke ontwikkelingen komen op de veiligheidsregio's af en veranderen daardoor de opgaven en vragen waar de organisatie voor gesteld staat?
- Vergen deze een heroverweging van onze (kern)taken?
- En met welke mensen en partners zullen we in de toekomst samenwerken om invulling te geven aan onze maatschappelijke opgave?

De follow-up van de evaluatie Wvr en andere ontwikkelingen zullen van invloed zijn op de antwoorden op deze vragen. Gelijktijdig wordt in 2022 een nieuw Meerjarenbeleidsplan voor het domein Veiligheid van Veiligheidsregio Fryslân opgesteld. En afgesproken welke koers wij de komende jaren willen varen en hoe wij binnen het Friese risicoprofiel invulling geven aan veiligheid in Fryslân. Het is op dit moment nog onduidelijk welke impact dit voor 2023 voor de afdeling Crisisbeheersing en de rol in de maatschappij gaat hebben.

Impact coronacrisis

De coronacrisis heeft voor de afdeling Crisisbeheersing impact gehad op alle reguliere activiteiten. Bijna alle activiteiten zijn vertraagd. Inmiddels is een deel van het werk ingehaald. Er vinden nog steeds activiteiten plaats in de coronacrisis (met name GHOR en Bevolkingszorg), deze worden geborgd in reguliere werkzaamheden. Verwacht wordt dat de effecten, zowel financieel als planmatig, in het eerste kwartaal van 2022 in beeld zijn gebracht.

Meldkamerfunctie Crisisbeheersing

Per 1 januari 2023 wordt een landelijke faciliteit ingericht voor de structurele borging van de landelijke activiteiten van de veiligheidsregio's rondom de meldkamerfuncties veiligheidsregio en verbindingen, met bijbehorende taken. De kernopgave van de faciliteit, is het borgen van de collectieve belangen van de veiligheidsregio's in de dossiers meldkamer en verbindingen. Er zijn nog altijd veel en intensieve activiteiten nodig om te komen tot het landelijk functioneren als één netwerk van meldkamers brandweer en veiligheidsregio, die elkaars taken over kunnen nemen en met name voor het daarin met elkaar doorlopen van een gezamenlijke doorontwikkeling (visie meldkamer 2025). De beleidsmatige en financiële impact van de resultaten van deze faciliteit op onze regio zijn nog onduidelijk.

Financiën

Huidig financieel kader

Het op dit moment geldende financiële kader is vastgesteld in de kaderbrief 2022-2025 en werkt door in de meerjarenbegroting 2022-2025. De totale gemeentelijke bijdrage zoals vastgesteld in de begroting 2022-2025, inclusief 2026 is meerjarig als volgt:

Huidig financieel kader	2023	2024	2025	2026*
Meerjarig beeld (vastgesteld begroting 2022)	71.909	73.891	75.981	77.594

* bijdrage 2026 is niet opgenomen in de begroting 2022, maar bepaald volgens dezelfde uitgangspunten

De totale begroting van de veiligheidsregio bestaat uit meer dan alleen de bijdragen van de Friese gemeenten. Voor 2023 ziet de begroting er in het huidig geldende kader 2022-2025 als volgt uit:

Totale lasten	86.799		
Rijksbijdrage BDUR	7.396	-/-	
Opbrengst maatwerk en diensten derden	7.494	-/-	
Gemeentelijke bijdrage (zie tabel hierboven)	71.909		

Nieuw financieel kader

De beleidsmatige en autonome financiële ontwikkelingen leiden tot een nieuw kader:

Kader 2023-2026	2023	2024	2025	2026
Gemeentelijke bijdrage 2022	71.909	73.891	75.981	77.594
<i>Structureel</i>				
Prenataal huisbezoek (JGZ)	188	188	188	188
Omgevingswet	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Natuurbrand	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
<i>Totaal beleidsontwikkelingen 2023-2026</i>	<i>188</i>	<i>188</i>	<i>188</i>	<i>188</i>
Cao: loonontwikkeling incl. werkgeverslasten	195	299	408	521
Cpi: Structureel 1,7% (voorlopig '23 2,7%)	286	296	306	310
Rijksvaccinatieprogramma	251	251	251	251
Totaal autonome ontwikkelingen 2023-2026	733	846	964	1.083
Totaal effecten 2023-20256	921	1.034	1.152	1.271
Procentuele ontwikkeling	0	0	0	0
Gemeentelijke bijdrage	72.830	74.925	77.133	78.865

Doordat de financiële impact van de beleidsmatige ontwikkelingen nog niet te bepalen zijn, kleuren de autonome ontwikkelingen het financieel kader. Wanneer bekend is hoeveel middelen de beleidsmatige ontwikkelingen vragen, passen we dit overzicht aan.

Autonome ontwikkelingen

Ontwikkeling loonkosten

Op het moment van schrijven is er nog geen nieuwe cao. De onderhandelingen zijn in volle gang en er ligt een concreet bod van de werkgevers (oktober 2021). Dit bod is het uitgangspunt voor deze kaderbrief. Bij dit bod stijgen de lonen met 1,4% per 1 december 2021 en met 1,5% per 1 juli 2022. Ook ontvangen medewerkers een thuiswerkvergoeding van € 2 netto per thuiswerkdag. We schatten in dat medewerkers gemiddeld 50% thuis zullen werken.

De nieuwe cao zal een looptijd hebben tot 2023. Om deze reden houden we in de kaderbrief rekening met een loonindexatie vanaf 2023. Hiervoor hanteren wij de indexering voor de loonkosten die is aangegeven in de septembercirculaire van het gemeentefonds. Dit betreft de loonvoet sector overheid volgens de Macro Economische Verkenning (MEV2021) van het Centraal Planbureau (CPB). In de begroting 2022 zijn we uitgegaan van indexering van 1,9% voor 2022 en voor de jaren daarna 2,3%. Uit de MEV2022 blijkt een indexering van 2,3% voor 2023, gevolgd door 2,1% voor 2024 en 2,4% voor 2025 en 2026. Bovenstaande ontwikkelingen leiden tot een verhoging van de kosten.

Indexering materiële kosten

De indexering voor de materiële kosten is gebaseerd op de consumentenprijsindex (CPI) over de maand november ruim een jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar. De CPI over november 2021 die de basis vormt voor de indexering van de materiële kosten van 2023, is nog niet bekend. Daarom hanteren we in de kaderbrief voor het jaar 2023 de laatst bekende CPI (september 2021): 2,7%. Conform de septembercirculaire van het gemeentefonds is voor de jaren 2024 en verder uitgegaan van een indexering voor materiële kosten van 1,7% per jaar. In de begroting 2022 was voor de jaren 2023 en verder een indexatie van 1,6% opgenomen.

Rijksvaccinatieprogramma

Bij de decentralisatie van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) heeft de bestuurscommissie gezondheid besloten om de middelen die aan het gemeentefonds worden toegevoegd beschikbaar te stellen aan de GGD (taakgerichte bekostiging). Met ingang van 2021 is de meningokokken ACWY-vaccinatie structureel toegevoegd aan het RVP en in 2022 wordt het RVP uitgebreid met de HPV-vaccinatie voor jongens. Voor deze vaccinaties geldt dat de middelen die hiervoor via het gemeentefonds beschikbaar komen nog niet zijn opgenomen in de begroting. Door middel van begrotingswijzigingen zullen deze middelen worden opgenomen in de begroting. In het financieel kader is het structurele effect van deze vaccinaties opgenomen.

Ontwikkeling Bdur

Er spelen veel landelijke ontwikkelingen zoals de ontwikkelingen omtrent het Landelijk informatie Knooppunt (KCR2) en de oplopende kosten op het gebied van natuurbrandbestrijding. Mede door deze ontwikkelingen heeft het Rijk besloten tot een structurele verhoging van de Bdur. Voor onze regio betekent dit een structurele verhoging van 145.000 Euro ingaand per 2022. Begin 2022 zullen we met voorstellen naar ons bestuur komen hoe dit geld ingezet kan worden. Het uitgangspunt hierbij is om adequaat in te spelen op de landelijke ontwikkelingen zonder de gemeentelijke bijdrage te verhogen.

Onzekerheden en risico's

Van de hiervoor genoemde beleidsmatige en autonome ontwikkelingen is bekend welk effect zij hebben op onze begroting. Om deze reden zijn de financiële gevolgen van deze ontwikkeling vertaald in het meerjarig financieel kader.

Er is echter een aantal ontwikkelingen dat in de toekomst mogelijke impact kan hebben op het beleid en de begroting waarvan het effect nu nog niet bekend is. Deze zaken zijn om die reden nog niet vertaald in de begroting. De belangrijkste risico's zijn hieronder opgenomen.

Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)

Het Veiligheidsberaad heeft besloten om een zelfstandige werkgeversvereniging voor de veiligheidsregio's op te richten per 2022. Aanleiding hiervoor was de inwerkingtreding van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra), op basis waarvan gemeenten en gemeentelijke organisaties overstapten van de Car uwo naar de Cao Gemeenten en Cao SGO. De veiligheidsregio's zijn nog niet meegegaan met de Wnra en moeten daarom tot een eigen collectieve rechtspositieregeling komen. Het is op dit moment nog onduidelijk welke impact dit voor 2024 gaat hebben.

Taakdifferentiatie brandweervrijwilligers

Zoals in de paragraaf "Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen – Brandweer" van deze kaderbrief is vermeld, zijn er ontwikkelingen omtrent de taakdifferentiatie van de brandweervrijwilligers. De initieel verwachte kosten zullen lager uitvallen, maar daarentegen is het zeker dat voor de implementatie van deze bouwsteen structureel extra kosten moeten worden gemaakt. Het is nog onduidelijk wie deze kosten gaat dragen. Het bestuur wordt op de hoogte gehouden van deze ontwikkelingen.

Evaluatie Wet veiligheidsregio's

De evaluatiecommissie Wvr heeft haar onderzoeksrapport naar de doeltreffendheid en de effecten van de Wet veiligheidsregio's en onderliggende regelgeving in de praktijk uitgebracht. De commissie concludeert in haar rapport dat vernieuwing van de Wet veiligheidsregio's noodzakelijk is heeft hiervoor aanbevelingen gegeven. Echter dit onderwerp is door het demissionair kabinet controversieel verklaard. Behandeling laat dus op zich wachten tot het nieuwe kabinet. Ondertussen is de branche wel aan de slag met de aanbevelingen van de commissie. Het is op dit moment nog onduidelijk welke impact dit voor 2023 gaat hebben.

Algemene prijsontwikkeling

Conform de financiële verordening hanteren wij een indexatie op basis van de consumentenprijsindex (CPI). De verwachting is dat prijsstijgingen, bijvoorbeeld op materieel- en materiaalgebied, (ver) boven de reguliere indexering uitgaan. Oorzaken van de prijsstijgingen zijn onder meer wereldwijde economische ontwikkelingen, schaarste aan grondstoffen en milieumaatregelen. Verder spelen vertragingen in productie en transport als gevolg van de coronacrisis en de vermindering van het aantal aanbieders op de markt een rol. De financiële consequenties zijn op dit moment nog niet te concretiseren.

Langere en onbetrouwbare levertijden

Als gevolg van grondstofftekorten en krapte op de arbeidsmarkt ontstaan ook problemen bij de tijdige levering van materieel, materiaal en diensten. Bij aanbestedingen betekent dit de noodzaak om trajecten vroegtijdig te beginnen, in de planning hier rekening mee te houden en duidelijke afspraken met leveranciers te maken. Voor regulier onderhoud en aanschaf kleiner materiaal is het noodzakelijk om voldoende aandacht aan het voorraadbeheer te besteden. Voorkomen moet worden dat door problemen in levertijden risico's voor de uitvoering van hulpverlening ontstaan. De ontwikkelingen rond levertijden kunnen financiële consequenties hebben (verschuiving van kosten in de tijd).

Effecten corona regulier werkpakket

Net als vorig zitten we nog in de coronacrisis. Een indirect gevolg hiervan is dat veel werkzaamheden vertraging hebben opgelopen. Het bestuur wordt middels de reguliere P&C-cyclus op de hoogte gehouden van de wijze waarop deze vertraging wordt ingehaald.

Rente

Op dit moment zijn de financieringslasten erg laag, door de huidige rentesystematiek levert dit een voordeel op voor de gemeenten. Echter bij een stijgende marktrente zal de rentelast hoger worden dan de beschikbare uitzetting van de kapitaalslasten.